

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v Českých Budějovicích rozhodl samosoudkyní JUDr. Alenou Královou ve věci
nezletilé:

██████████, narozená dne ██████████
bytem ██████████

zastoupené kolizním opatrovníkem **Městem Kaplice**,
se sídlem Náměstí 70, 382 41 Kaplice

dcery rodičů:

██████████, narozená dne ██████████
bytem ██████████

zastoupená **Mgr. Tomášem Vítem**, advokátem
nám. Přemysla Otakara II. 123/36, 370 01 České Budějovice

██████████, narozený dne ██████████
bytem ██████████

za účasti
navrhovatelů:

Statutární město České Budějovice se sídlem
náměstí Přemysla Otakara II. 1/1, 370 01 České Budějovice

matěřská babička ██████████ narozená dne ██████████
██████████

o omezení rodičovské odpovědnosti a úpravě styku

takto:

- I. Matce **se pozastavuje** rodičovská odpovědnost vůči nezletilé [REDAKCE] narozené dne [REDAKCE] se zachováním práva matky na osobní styk s nezletilou za přítomnosti třetí osoby, a to mateřské babičky.
- II. Soud **schvaluje** dohodu účastníků řízení tohoto znění:
 1. Matka **je oprávněna** stýkat se s nezletilou [REDAKCE] narozenou dne [REDAKCE], s účinností od data právní moci tohoto rozsudku za přítomnosti třetí osoby, a to mateřské babičky [REDAKCE] každý sudý kalendářní týden v sobotu od 9:00 do 18:00 hodin.
 2. Mateřská babička [REDAKCE] **je oprávněna** stýkat se s nezletilou [REDAKCE] narozenou dne 27. 3. 2020, každý sudý kalendářní týden v sobotu od 9:00 do 18:00 hodin.
 3. Mateřská babička [REDAKCE] **je oprávněna** stýkat se s nezletilou [REDAKCE] narozenou dne 27. 3. 2020, každý rok o vánočních svátcích dne 26. 12. od 9:00 do 18:00 hodin.
 4. Otec **se zavazuje** nezletilou ke styku předat v místě bydliště otce a po jeho realizaci nezletilou převzít v místě bydliště mateřské babičky.
 5. Rodiče a mateřská babička **se zavazují** informovat o překážkách styku 24 hodin předem nebo neprodleně po vzniku překážky.
- III. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- IV. České republice **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 22. 4. 2022, č. j. 35 Nc 103/2020-167, byla nezletilá [REDAKCE] svěřena do péče otce, matka byla zavázána k povinnosti platit na ni výživné 2 000 Kč měsíčně. Z odůvodnění rozsudku se podává, že otec má lepší schopnosti a možnosti k tomu, aby nezletilou vychovával, je schopen nezletilé zajistit klidné a bezpečné prostředí pro uspokojení jejích životních potřeb v současné době lépe než matka, která trpí duševní poruchou, jejíž léčbu soustavně podceňuje, nadto nedisponuje ani potřebným materiálním zázemím pro péči o nezletilou a dlouhodobě nespolupracuje s kolizním opatrovníkem nezletilé.
2. Navrhovatel, orgán sociálně právní ochrany dětí, statutární město České Budějovice, se domáhal, aby soud rozhodl o omezení matky ve výkonu rodičovské odpovědnosti vůči nezletilé s odůvodněním, že v rámci řízení o péči o nezletilou byl ustanoven znalec z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, který shledal, že z psychiatrického hlediska jsou rodičovské kompetence matky omezené, matka nedokáže vzhledem k poruše osobnosti adekvátně vyhodnotit situaci, je vznětlivá, impulzivní, konfliktní, násilná a nepředvídatelná. Od zahájení spolupráce s rodinou se matka chová nestandardně. Nezletilá je útlého věku a je tak potřeba, aby někdo dohlížel na její zájmy a bezpečí.
3. Matka s návrhem nesouhlasila, vyjádřila však souhlas s případným pozastavením rodičovské odpovědnosti. Tento návrh podpořil i opatrovník nezletilé.
4. Prokázáno je: Matka trpí duševní poruchou. Onemocnění matky se prohlubuje v souvislosti s tím, že matka nedodržuje medikaci a občasně zneužívá návykové látky. Vývoj onemocnění nelze do budoucna predikovat. Jde o onemocnění ovlivnitelné léčbou, matka však při atacích své choroby nemá náhled na realitu. Psychickým onemocněním a její nekritičností k duševní poruše jsou ovlivněny negativně její výchovné schopnosti (zjištěno ze znaleckého posudku MUDr. Dany Dvořákové ze dne 19. 3. 2021). Rodičovské kompetence posuzované matky jsou výrazně na podlimitní úrovni. Schopnosti matky pečovat o nezletilou jsou naprosto nedostačující. Další schopnosti dané potřebou výchovy, zajišťování řádného vývoje jsou pro současnou dobu

Shodu s prvopisem potvrzuje Jitka Kroupová.

v konfliktu se zajištěním svých vlastních potřeb, a tedy neběžné, neodpovídající a neukotvené, tedy nedostatečné. Styku s nezletilou je matka schopna pouze v omezeném asistovaném styku. Rozhodování o běžných či neběžných záležitostech nezletilé nedisponuje matka dostatečným reálným nadhledem, bez pomoci okolí se neobejde, včetně případného zastupování nezletilé. V případě, že by došlo k samostatným stykům s nezletilou, mohly by nastat situace, kdy by nezletilá mohla být i v ohrožení zdraví či života, se kterým by si matka nedokázala poradit. Podlehla by vnitřní panice a důsledky pro obě by mohly být fatální (zjištěno ze znaleckého posudku z oboru školství, odvětví psychologie, PhDr. Libora Pytla). Matka pracuje v třísměnném provozu, je schopna si naplánovat volný čas a přizpůsobit se tak termínům asisovaného styku. Matka dosahuje čistého měsíčního příjmu cca. 18 000 Kč. Od listopadu 2022 bude bydlet s přítelem v novém bytě v Českých Budějovicích, ve společné domácnosti s nimi bude bydlet i jeho patnáctiletý syn. Matka se v současné době snaží najít psychiatra, když jejich kapacity jsou naplněny. Léčit se chce. Pokud se v poslední době s nezletilou setkala, pak styk probíhal vždy za přítomnosti mateřské babičky. Nezletilá na matku hezky reagovala (zjištěno z výpovědi matky). V dubnu 2022 byla před OSPOD uzavřena písemná mimosoudní dohoda o úpravě styku nezletilé s mateřskou babičkou. Ke styku mateřské babičky s nezletilou došlo však od té doby pouze jednou. Otec vnučku babičce nevozí. Ta se ho pokoušela upomínat, on ji však odkázal na soud. Babička má vnučku velmi ráda, podílela se na její výchově od jejího narození, vnučka k ní má velmi blízký vztah (zjištěno z výpovědi mateřské babičky).

5. Podle § 869 o. z. brání-li rodiči ve výkonu rodičovské odpovědnosti závažná okolnost, lze-li se domnívat, že je toto v souladu se zájmy dítěte třeba, může soud rozhodnout o pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti tohoto rodiče.
6. Podle § 870 o. z. nevykonává-li rodič svoji rodičovskou odpovědnost řádně a vyžaduje-li to zájem dítěte, soud jeho rodičovskou odpovědnost omezí, nebo omezí její výkon, a zároveň stanoví rozsah tohoto omezení.
7. Důvodem pro rozhodnutí soudu o omezení výkonu rodičovské odpovědnosti je, že rodič nevykonává povinnosti a práva pramenící z rodičovské odpovědnosti řádně, jde o subjektivní chování rodiče k dítěti, na rozdíl od pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti, kde jde o objektivní důvody, nejde o potrestání rodiče. Zásadním důvodem, pro který může přistoupit soud k pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti je jediné skutečnost, že to z objektivních důvodů vyžaduje zájem dítěte. Jestliže soud pozastaví výkon rodičovské odpovědnosti u jednoho rodiče, znamená to, že formálně je tento rodič i nadále nositelem rodičovské odpovědnosti, ale práva a povinnosti z ní vyplývající nemůže vykonávat. Výkon těchto práv a povinností se koncentruje v osobě druhého rodiče, který jediný je oprávněn o dítěti rozhodovat, pečovat o něj, vychovávat ho, zastupovat ho a spravovat jeho majetek. K pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti může dojít pouze ke konkrétnímu dítěti. Pominou-li důvody pro rozhodnutí a dojde ke změně poměrů, může soud rozhodnout o zrušení rozhodnutí o pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti. Rodič pak neomezeně rodičovskou povinnost o dítě opět vykonává.
8. Soud přistoupil k rozhodnutí uvedenému ve výroku I. rozsudku, když shledal, že vedle objektivního důvodu vylučujícího výkon rodičovské odpovědnosti (zdravotní stav matky) takovéto opatření nezbytně vyžaduje zájem nezletilé. Pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti zde však není chápáno jako sankce pro matku, která by snad řádně neplnila své povinnosti nebo porušovala svá práva vůči nezletilé, je odůvodněno pouze kolísavým psychickým stavem matky, která dlouhodobě nedodrжуje medikaci, nedochází k psychiatrovi. Tato závažná překážka, která matce dnes brání ve výkonu rodičovské odpovědnosti, je takovou okolností, kterou soud vnímá jako dočasnou, zřejmě nikoli definitivní. Protože však není známo, zda vůbec a kdy se zdravotní stav matky zlepší, je rozhodnutí soudu časově neohraničené. Jakmile dojde ke změně tohoto stavu, může matka požádat o zrušení rozhodnutí.

9. Pro úplnost soud uvádí, že pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti nemá vliv na plnění vyživovací povinnosti. Matka má příjem ze zaměstnání a je tak schopna vyživovací povinnost vůči nezletilé plnit.
10. Návrhem se matka domáhala úpravy asistovaného styku s nezletilou s odůvodněním, že si je vědoma závěrů znaleckého posudku, přesto nezletilou miluje a chce ji vidat. Současně podala návrh na úpravu styku s nezletilou i mateřská babička.
11. Otec s návrhem matky i babičky souhlasil, když nezpochybňoval citový vztah nezletilé k matce i babičce, ani dlouhodobost tohoto vztahu.
12. Podle § 927 o. z. právo stýkat se s dítětem mají osoby příbuzné s dítětem, ať blízce či vzdáleně, jakož i osoby dítěti společensky blízké, pokud k nim dítě má citový vztah, který není jen přechodný a pokud je zřejmé, že by nedostatek styku s těmito osobami pro dítě znamenal újmu. Také dítě má právo stýkat se s těmito osobami, pokud tyto osoby se stykem souhlasí.
13. Podle § 888 o. z. a dítě, které je v péči jednoho rodiče, má právo stýkat se s druhým rodičem v rozsahu, který je v zájmu dítěte, stejně jako tento rodič má právo stýkat se s dítětem, ledaže soud takovýto soud omezí nebo zakáže, soud může pak určit podmínky styku, zejména místo, kde k němu má dojít, jakož i určit osoby, které se smí, popřípadě nesmějí styku účastnit.
14. Zákon na rozdíl od omezení a zbavení rodičovské odpovědnosti neupravuje, jak bude nadále upraven osobní styk s dítětem. Jelikož je příčinou pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti objektivní překážka na straně rodiče, jako jsou zdravotní problémy delšího charakteru, dlouhodobý pobyt v cizině či výkon trestu odnětí svobody, není většinou třeba o osobním styku samostatně uvažovat. V tomto konkrétním případě je styk matky s nezletilou realizovatelný a pro udržení kontaktu nezletilé s matkou i potřebný, když vztah nezletilé k matce, vzniklý jejím narozením, je vztahem zcela přirozeným a je v zájmu nezletilé tento vztah zachovat.
15. Rodiče se dohodli na asistovaném styku, kdy ke styku nezletilé s matkou bude docházet pouze v přítomnosti mateřské babičky. Účastníci uzavřeli dohodu o úpravě styku nezletilé s matkou a babičkou citovanou ve výroku II. tohoto rozsudku, kterou soudu předložili ke schválení. Návrhy jsou důvodné a dohoda všech účastníků se jeví v zájmu nezletilé, soud proto oběma návrhům vyhověl a dohodu schválil. Nezletilá vyrůstá v doplněné rodině otce, zázemí u otce je dlouhodobě stabilní, nezletilá prospívá, navazuje snadno kontakty, rychle se adaptuje v novém prostředí. V současné době však nemá ukotvený vztah k matce, neboť se s ní dlouhou dobu neviděla. S ohledem na zdravotní stav matky, kdy bylo zjištěno, že trpí psychickým onemocněním, na které nemá vždy náhled, a ke zhoršení psychického stavu dochází v době, kdy matka vysadí medikaci, eventuálně užije alkohol, by dlouhodobější styk matky s nezletilou bez přítomnosti asistence mohl nezletilou vážně ohrozit. Úprava styku matky s nezletilou po omezenou dobu a za přítomnosti třetí osoby (mateřské babičky v jejím bydlíšti) nemůže nezletilou ohrozit a současně zachová vztah matky s dcerou. Babička bude usměrňovat kontakt matky s nezletilou tak, aby došlo k obnově pouta mezi matkou a nezletilou. Stejně tak bude zaštitovat ochranu nad nezletilou v případě, že by matka byla v depresivní fázi svého onemocnění a nebyla tak schopna se kompetentně rozhodovat.
16. O nákladech řízení soud rozhodl v souladu s § 23 a § 43 z. ř. s.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích prostřednictvím Okresního soudu v Českých Budějovicích.

Ve věci péče soudu o nezletilé schválil li soud rozsudkem dohodu rodičů, nejsou rodiče oprávněni podat odvolání do výroku, jímž byla dohoda schválena.

Shodu s prvopisem potvrzuje Jitka Kroupová.

Práva odvolání nemůže s úspěchem využít ten z účastníků, který se jej již jednou výslovně vzdal.

Pokud by povinnosti v tomto rozsudku stanovené nebyly řádně a včas splněny, má oprávněný právo podat návrh na jeho soudní výkon.

Soud nařídí výkon rozhodnutí uložením pokuty proti tomu, kdo neplní dobrovolně soudní rozhodnutí nebo soudem schválenou dohodu o péči o nezletilé dítě, popřípadě o úpravě styku s ním anebo rozhodnutí o navrácení dítěte.

Výkon rozhodnutí uložením pokuty lze nařídít opětovně, jen je-li to účelné; výše jednotlivé pokuty nesmí přesahovat 50 000 Kč. Pokuty připadají státu a soud eviduje částku vymožených pokut.

Je-li to účelné, může soud.

- a) tomu, kdo neplní dobrovolně soudní rozhodnutí nebo soudem schválenou dohodu o péči o nezletilé dítě, popřípadě o úpravě styku s ním anebo rozhodnutí o navrácení dítěte, nařídít první setkání s mediátorem v rozsahu 3 hodin,
- b) nejsou-li dány podmínky pro změnu rozhodnutí, stanovit plán navykacího režimu (dále jen „plán“), je-li to v zájmu dítěte; plán se stanoví tak, aby byl umožněn postupný kontakt dítěte s osobou oprávněnou ke styku s ním; soud zpravidla před stanovením plánu opatří odborné vyjádření o vhodnosti, obsahu, rozsahu a době trvání; výkonem kontroly plnění plánu soud pověří vhodnou osobu nebo zařízení, neprovádí-li soud výkon kontroly přímo,
- c) rozhodnout o uložení povinnosti osobám, mezi kterými má být styk realizován, styk vykonávat pod dohledem orgánu sociálně-právní ochrany dětí,
- d) nařídít povinnému setkání s poskytovatelem odborné pomoci, zejména s odborníkem v oboru pedopsychologie.

Shledá-li soud porušování plánu některým z účastníků, které má vliv na účel navykacího režimu, nebo dospěje-li k závěru, že navykací režim neplní svůj účel, plán zruší a přistoupí k výkonu rozhodnutí.

Zůstane-li postup soudu uvedený shora bezvýsledný nebo je-li po zahájení řízení z okolností případu zřejmé, že by tento postup zjevně nevedl ke splnění povinnosti, nařídí soud výkon rozhodnutí odnětím dítěte proti tomu, u koho podle rozhodnutí nebo dohody nemá být, a jeho předání tomu, komu bylo podle rozhodnutí nebo dohody svěřeno nebo má být navráceno, anebo tomu, komu rozhodnutí nebo dohoda přiznávají právo na styk s dítětem po omezenou dobu. Výkon rozhodnutí odnětím dítěte a jeho předání tomu, komu rozhodnutí nebo dohoda přiznávají právo na styk s dítětem po omezenou dobu, lze podle věty první nařídít jen ve výjimečných případech. Rozhodnutí, kterým byl výkon rozhodnutí o odnětí dítěte nařízen, se doručuje povinnému až při provedení výkonu.

České Budějovice 2. listopadu 2022

JUDr. Alena Králová v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje Jitka Kroupová.